

Suurem õppelaen – suurem vastutus

Tudengite elu võib tulevast sügisest palju lahedamaks minna, kui valitsus võimaldab neil võtta 30 000 krooni õppelaenu ja laiendab laenusaaajate ringi. Laenu kahekordistamisest ei ole aga kasu, kui riik samas tagatise vähendab ning kui tudengitel endil tuleb laenu tagama hakata.

Enamik Eesti üliõpilasi õpib ja töötab praegu täiskoormusega, mis läänერიიკиде ülikoolides oleks mõeldamatu. Eesti tööturg pakub aga ka pooleli kõrgharidusega noortele ahvatlevaid eneseteostusvõimalusi, millest oleks tulevase karjääri huvides raske keelduda. Lisaks on suur osa tudengeid sunnitud töötama, sest praegusest 15 000-kroonisest õppelaenust aasta peale jätkub vaeu eluaseme üürimiseks. See on aga üks peamisi põhjusi, miks õpinguaeg ettenähtust sageli pikemaks venib.

Üliõpilase seisukohast oleks pakutud lahendustest soodsaim see, kui riik võimaldaks laenule lisaks tagastamatut õppetootust. Kardetavasti ei ole aga Eesti riigil lähiaastail raha toetuste maksmiseks sellises suurus, et neist reaalselt kasu oleks. Riigi seisukohast on ka sellise toetuse tõhusus küsitav. Tõenäoliselt nõutaksid õppetootust kõik üliõpilased sõltumata vajadusest.

Õppelaen, millega on reaalselt võimalik õpingutega seotud kulutusi katta, oleks abiks tudengitele, kes tahavad õppida ja ülikooli õigel ajal ära lõpetada. Et ülikooli lõpetamise järel tuleks hakata tagasi maksma kuni 120 000-kroonist laenu, paneb see tudengile ka suurema vastutuse. See sunniks tudengeid oma hari-

dusvalikuid ette läbi mõtlema ja hoolikalt kaaluma, miks laenu võtta.

Laenu kahekordistamine riigi tagatiste vähenemise arvelt võib aga tähendada seda,

” Suurem õppelaen sunniks üliõpilasi oma haridusvalikuid põhjalikult kaaluma.

et paljudel tudengitel läheb laenu saamine raskemaks, kui mitte võimatuks. Neil lihtsalt pole vara ja tulu, mille peale laenu võtta.

Samuti on õppelaenu ühekordsel järsul suurendamisel lühiajaline mõju. Eriti kui arvestada, et paljudel erialadel on tasuline õpe ainus võimalus kõrgharidust saada. Ja ilmselt tõmbab riik juba tulevast aastast ülikoolide tellimust veelgi kokku. Tasulistele tudengitele oleks kasulik, kui teostuks mõte võimaldada neil tavalisele õppelaenule lisaks riigi tagatiseta õppemaksulaenu võtta. Samas – mida rohkem maksujõulisi tudengeid, seda suurem on ülikoolidel kiusatus luua tasulisi õppekohti.

Isegi kui pangad on valmis üliõpilastele soodsatel tingimustel ja palju laenama, ei saa laenusummat lõpmatuseni tõsta. Laenkoormus paneks noore inimene tööturul väga ebasoodsasse seisu. Õppelaenusüsteemi ümberkorraldamine on hädavajalik, kuid on viimane aeg kõrghariduse rahastamise üldised põhimõtted lõplikult selgeks rääkida.